

HAJDUFÖLD

ELŐFIZETÉSI ÁR HELYBEN ÉS VIDÉKEN
 Egy óra . . . 50 K Félévre . . . 220 K
 Hét napra . . . 110 K Egész évre . . . 440 K
EGYES PÉLDÁNY ÁRA: 2 KORONA

KERESZTYÉN POLITIKAI NAPILAP
 Megjelenik hétfő kivételével minden nap
 Felelős főszerkesztő: Dr. Komlóssy Imre

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
 DEBRECENI PIACZ-UTCZA 59. SZÁM
 INTERURBAN TELEFON: 3-48. SZÁM

Az ántánt csődje

Az ántánt nagyurainak legújabb párisi konferenciáján olyan eseményeket játszódtak le, amelyek feltétlenül messzire fogják éreztetni hatásukat, úgy lehet nem-sokára. A Németországra kirovándó hadisarcban meg volt az egyetértés a „győztes” hatalmak között, de az Ausztriának nyújtandó segítség kérdése már egyszerre őket ütött a szövetségesek közé. Az áldozatkészségre nem akadt vállalkozó sorakban. A franciák és olaszok pénzügyi nehézségeikre hivatkoztak, a félkék-kalmár Anglia pedig egyszerűen kijelentette, hogy neki közönyös az: vajjon Ausztria csatlakozik-e Németországhoz, vagy nem?

Bár kétségtelen, hogy végeredményben mégis csak megkapja a kapzsi szomszéd azt az összeget, mely nyomorult életének tovább vonzolásához szükséges, de az is kétségtelen, hogy az ántánt, ha saját gazdasági összeomlását kikerülni akarja, nem állhat meg Ausztria megsegítésénél. Sorra kell vennie az összes legyőzött államokat és egyenként hatalmas anyagi eszközökkel kell őket súlyos és katasztrófális pénzügyi bajjaiból kiségitenie. Hol veszi ehhez az elkerülhetetlenül szükséges pénzügyi tranzakcióhoz a megfelelő hatalmas tőkét az az ántánt, mely már az első erszény-nyitáskor is ily megdöbbentően szűkmarkunak mutatkozott. Vajjon egyenként fogja-e mindannyiszor felvetni a kérdést: kinek az érdeke Magyarország megsegítése? Bulgária talpraállítása? Törökország megmentése, stb? S vajjon lesz-e mindannyiszor olyan jelentkező köztünk, aki vállalni fogja az érdekeltséget? Nem fogják-e például mindjárt Magyarországnál egyértelműen megállapítani, hogy bizony-bizony egyiküknek sem volt érdekében Magyarország koldusbotra juttatása. Egyiküknek sem volt érdekében, hogy ez a tejjel-mézzel folyó Kánaán, mely a világháború alatt egymaga táplálta önmagát, a milliós hadsereget, a megszállott területeket és Ausztriát, most annyit sem tud produkálni, hogy saját szükségletét megszoritás nélkül biztosítsa. S vajjon mi történik akkor, ha nem akad majd vállalkozó, aki megnyissa erszényét Magyarországnak előtt?...

Fajunk őseréje biztosíték arra, hogy mi akkor sem fogunk csufosan megsemmisülni, de vajjon nem fog feltétlenül megsemmisülni az ántánt, melynek összekötő erkölcsi alapját támadja meg ez a most rettentően aktuálissá vált gazdasági mentőakció. Az osztozkodásnál bámulatos tökéletességgel érvényesült közöttük az „entente”, a szövetség és társulás eszméje, de az áldozathozásnál, — úgy látszik, — teljes csődöt fog mondani.

Az ántánt erkölcsi csődje pedig kiszámíthatatlan következményeket fog természetszerűleg maga után vonni. Talán azt is, amire az erőviszonyok mai állapota mellett semmiesetre sem számíthatnánk: Nagy-Magyarország feltámadását!

A legfőbb számszék elnöksége

Budapest, febr. 1. A kormányzópart többsége a legfőbb állami számszék elnöki állására Hencz Károlyt, Simonyi-Semadam Sándort és Kenéz Bélát jelölte.

Monstre kommunista bünper a törvényszéken

Barta István és társai az ötös tanács előtt

A tárgyalás első napja

Nagyszabású kommunista bünper tárgyalását kezdte meg a debreceni kir. törvényszék gyorsított ötös tanácsa. Négy kommunista, Barta István vörösorségi népbiztos, Sterbinszky László vádbiztos, Nagy Lajos, a Munkástanács tagja és Auspitz Simon vörös ör állottak a bíróság előtt. A mostani az utolsó kommunista bünper a debreceni kir. törvényszéknél. Talán ez is okozta a vádlottak közismert személyén kívül, hogy olyan nagy volt az érdeklődés. Már 9 óra előtt zsufolva volt a tárgyalási terem érdeklődőkkel, hozzátartozókkal. A főtárgyalás egyike volt a legérdekesebbeknek. Megelevenednek előttünk a debreceni kommunista rémuralom utolsó napjai, a tiszok elfogatása, szenvedése, feltárnak a kulissza titkok, a népbiztosok parancsa.

A tárgyalásra 96 tanu van beidézve, legnagyobb részben tiszok, rendőrségi tisztviselők. A főtárgyalás három napig fog tartani. Itélet csak esütörtök estére várható.

A főtárgyalást Nagy Kálmán tanácselnök vezette. A vádat sod Kálmán kir. ügyész képviselte, míg a védelmet dr. Kis Sándor és Kovács Gábor ügyvédek látják el.

A vádlottak személyi adatai a következők. Barta István 44 éves máv. kocsilakatos, öt elemít végzett, kis háza van; Sterbinszky László nyomdász, 42 éves, négy elemít, két polgárit végzett, jelenleg a kommunista cselekményeiért kapott másfélévi börtönbüntetését tölti; Nagy Lajos máv. asztalos, négy iparis-kolát végzett. Auspitz Simon 40 éves, izraelita, vaggongyári bádogos, öt elemít végzett.

A vádirat hatóság elleni erőszak, zsarolás, személyes szabadság megsértése, orgazdasággal való ellopás. Nagy Lajos ezenkívül rablással is van vádolva. Barta — szinte lehetetlen — 736 rendbeli zsarolással van vádolva.

Elsőnek Barta Istvánt hallgatják ki. A rendőrség ura most fekete, ünneplő ruhában áll a bíróság előtt.

Nem érzi magát bűnösnek. 1918-ban lépett be a Vasutas Szövetségbe s ezáltal a Szociáldemokrata pártba. A Károlyi forradalom alatt már a rendőrségen teljesített szolgálatot a vaggongyári munkásokkal, de ezt később abba hagyták. A kommün kitérősekor ismét a rendőrségre küldték, mint politikai megbízottat.

Ezután áttérnek az egyes vádpontokra. Hatóság elleni erőszak büntetővel vádolják, mert a proletárdiktatura alatt Debrecen város rendőrfőkapitányának élére állt, annak törvényes működését megszüntette, rendelkezett. Erre vonatkozólag előadja Barta, hogy követte el ezeket. Őt a Munkástanács küldte a rendőrségre, ahol Mile és Harsányi rendőrtisztek barátságosan fogadták. Majd gyűlést hívtak össze, hogy döntsenek a vörösorségbe való belépésük felett. Nyitán csak Rugonfalvi Kis je-

lentette ki, hogy nem szolgálom ezt a rendszert és Thonheiszter Elemér rendőrkapitány, aki nyílt ellenforradalmár volt; a többi azt tartotta, hogy amely kulacsból lehet inni, abból iszunk — mondotta vallomásában Bartha.

A rendőrség nevében 14 bizalmi ember tárgyal Budapesten Vágóval, hát nem tudja megérteni, hol intézkedett ő. Tagadja, mintha bármiben intézkedett volna.

Elnök: Kommunista, vagy meggyőződéses szocialista volt ön?

Barta: Nem, meggyőződéses szocialista csak 30 éves szocialista lehet.

A következő vádpont szerint 736 rendbeli zsarolással van vádolva, mivel rendeletet adott ki, hogy mindenkinek halálbüntetés terhe alatt be kell szolgáltatni a fegyverét és ebből kifolyólag 736-an be is adták fegyverüket neki.

Bartha előadja, hogy ezt a teneletet nem ő, a tanácskormány adta ki. Ő több embernek visszadta a fegyvereket, így a Gazdasági Akadémia tanárainak is. Erre a Gazdasági Akadémia bizalmija feljelentette, hogy ellenforradalmár érzelműeknek adott ki fegyvereket.

Honnan tudom én megszolgálni — mondotta szemrehányóan Barta, — hogy egy 120 ezer lakosú városban ki az ellenforradalmár? Ő a munkástanács utasítására adott csak ki fegyvereket.

Elnök felolvassa Simon János vádbiztosnak Bartha-hoz intézett levelét, amelyben kéri, hogy mivel ő irántuk a hozott ítéletek miatt sokan bosszút forralnak, adjon neki és néhány társának revolvért önvédelmi célból.

Barta erre elismeri, hogy ismerőseinek adott ki fegyvereket.

A következő vádpont, hogy Lente Sándort 30 napra lezáratta, így felel:

— Szeretném azt az embert látni, mert én még sohasem láttam.

Elnök: Majd bizonyítják a tanuk.

A következő vádpont a tiszok elfogatásáról szól, mivel 1919 április 20-ika táján Baltazár Dezsőt, Lindenberger Jánost, Csernus Mihályt stb. elfogatta.

Erre vonatkozólag előadja, hogy a nagypénteki ellenforradalom után Fülöp Miklós dr vármegyei direktorium tagja átnyújtotta neki azoknak a névsorát, akiket össze kell fogni. Fülöp az utasítást Budapestre kapta s a listát a telefonkönyvből állította össze. A jegyzéken 50 név volt, emlékszik Jónára, Márkra, stb., Baltazár püspök nem volt közte. A tiszokat a rendőrség fogdájába vezették.

A vádirat szerint Barta Sterbinszkyvel együtt 33 tiszot, így Bay Kálmánt, Kertész Istvánt, Haendel Vilmost, Bernolák Nándort, Félegyházi stb. Budapestre szállította, miáltal a tiszoknak 15 naptól 30 napig terjedő keserves fogságot szerzett.

Barta tagadja, hogy ő fogatta volna el a tiszokat. Az ő intenciójára két embert tartoz-

tattak le, Mester Jenő alhadnagyot és Ferenczi Idát

Neki Lefkovic Vilmos adott át egy irásbeli utasítást, hogy a tuzsokat Budapestre vigye. Ezt az utasítást Landier népbiztos is megerősítette. Teherautón mentek ki az állomásra s ők gépfegyverrel követték a tuzsokat. Ő kísérte fel őket Budapestre is.

Tagadja, mintha az állomáson, Püspök-tudányban, Szolnokon szidalmazta volna a tuzsokat s a közönséget ellenük uszította volna.

Sterbinszky és Auspitz szerepéről nem tud sokat. Tény, hogy Sterbinszky ott volt a rendőrségen s az állomáson a tuzsok elvitelénél is intézkedett. Egy vörösör adott neki át egy listát, amelyen újabb 17 tuzs neve volt felsorolva, s amit Sterbinszky küldött neki.

Ezután hosszasan esetelt, miért tartóztatta le Mester Jenőt és Ferenczi Idát, mire az elnök figyelmezteti, hogy ez nem tartozik a vádhoz.

Orgazdasággal is van vádolva, mivel Budapestre fizetést vett fel. — Elnök felmutatja neki a nyugták hiteles másolatait de Barta azért állandóan tagad.

Válmása végén elmondja, hogy mikor Budapestre menekült, először egy gyárban dolgozott, majd beállt a vörös hadseregbe s a csehek ellen harcolt. Megsebesült s a csehek fogságába került. Idehaza halálhíre terjedt el s ezért toltak rá mindent a többi kommunista, — mert ez már így szokás. 1920 februárjában fogta el egy karhatalom az Aréna-uton.

Sterbinszky László kihallgatása

Nem érzi magát bűnösnek. 25 év óta meggyőződéses szocialista s az is marad. Nem tudja, hogy került bele ebbe a dologba, mert teljesen ártatlan. A tuzsok elfogásánál nem működött közre, sőt épen ő szabadította ki az idősebb Jónát, s akarta kiszabadítani Szelét is.

Nagy Lajos vallomása.

Nagy Lajos szintén nem érzi magát bűnösnek. A Vasutas Szövetség elnöke volt. A kommun alatt a Munkás Tanács fizetett tagja volt.

Az első vádpontra, hogy Kabán hét embert letartóztatott, kijelenti, hogy csak kihallgatta őket, mert ellenforradalmársággal voltak vádolva s csak egy embert kísértetett be Debrecenbe, a többi szabadon bocsátotta.

Azt beismeri, hogy Csorba Antal joghallgatót Hajduböszörményből behozatta Debrecenbe egy röpirat terjesztése miatt. Beismeri azt is, hogy Kacziány Héjjas Imre kommunistától 280 ezer koronát vett át a rendőrség pénzéből, de ezt visszafizette.

Auspitz Simon kihallgatása

Az utolsó vádlott Auspitz Simon, aki azzal van vádolva, hogy May Andor malomigazgatót elfogatta. Kijelentette, hogy ő csak közvetítette az elfogatási parancsot. Kommunista nem volt, a szocialisták mérsékeltbb csoportjához tartozott.

Ezután megkezdik a tanukihallgatásokat. Első tanu Rostás István, a városi előljárási vezetője volt.

Majd sorra következett Komlóssy Pál rendőrtanácsnok kihallgatása, aki a rendőrségnek a kommunisták által való átvételéről, a tuzsok felszállításáról és a fegyverbeszolgáltatásról vallott. Kihallgatta még az ötös tanács Szabó Gyula rendőrkapitányt, Baltazár Dezső ref. püspököt, Márk Endre volt polgármestert, Lindenberger János rk. prépost-plébánost, Roncsik Tibor, Fésüs László, R. Kiss Károly rendőrfogalmazókat és Fáber Kálmán s. felügyelőt.

Lapunk zártakor a tanukihallgatások folynak.

József Ferenc kir. herceg a pápánál

Róma, febr. 1. (N. St. t. j.) A pápa ma kihallgatáson fogadta József Ferenc királyi herceget.

Pasics sulyos beteg

Belgrád, febr. 1. (Nemzeti St. tel. jel.) Pacics szerb miniszterelnök állapota rosszabbra fordult. Spanyol betegségre most tudgyuladás járult. Állapota nagyon válságos.

Az erők egyesítése

Felhívás pártalakításra

Mind erősebben nyilvánul meg az az óhaj, hogy a nemzeti alapon álló és a keresztyén erkölcsi gondolathoz ragaszkodó, de idáig kevésen meg nem szervezett értékes elemek, akik a jelenleg fennálló pártok egyikének keretei közé sem képesek és hajlandók beilleszkedni, a bennük rejlő nagy és értékes erőt egyesítsék és így fordítsák a magyar faj talpraállításának nemes, nagy munkájára. A keresztyén magyarságot akarja ez a párt egy táborba tömöríteni, vallásfelekezetre és foglalkozásra való tekintet nélkül.

Az alólírott köztisztviselőben álló polgárok, kik között gazda, kereskedő, tisztviselő, — protestáns és katolikus egyaránt helyet foglal a mai napon a következő felhívást bocsátották ki:

A jelenben még meglévő pártok bomlása folytán politikai életünk állandó forrongásban van. Ezt az állapotot egyesek a zavarásban való halászásra és olyan politikai alakulatok előidézésére igyekeznek felhasználni, melyeknek káros voltát már a múlt szomorú tapasztalatai beigazolták. Ezek a körülmények teszik szükségessé olyan politikai párt szervezését, amely a felbomló pártok értékes elemeit s azokat a polgártársainkat egyesítsék, akik az eddigi párt keretek között nem tudtak elhelyezkedni. Ezen okokból kifolyólag határoztuk el, hogy egyelőre itt, Debrecenben új pártot alapítunk

„FÜGGETLEN POLGÁRI PÁRT”

néven, amely mint rendíthetetlen alapon, a keresztyén nemzeti eszmén nyugszik, de olyan politikai tartalommal, amely Magyarországnak a multban, a jelenben célját képezte és képezi, a jövőre nézve pedig fentállásának nélkülözhetetlen feltétele. Ezért kívánjuk

az egész magyar polgárságot egy táborba egyesíteni.

Kijelentjük, hogy az ország polgárának tekintünk minden munkást, tehát polgár és munkás között különbséget nem ismerünk, mivel a polgár is munkása a hazának és a munkás is polgára a nemzetnek.

Több százados nemzeti hagyományunkat: a függetlenség eszméjét írjuk fel zászlónkra, amelyért a nemzet legnagyobbjai: Bocskay, Bethlen, Rákóczi, Kossuth küzdöttek. 1526 óta ez a nemzet leghőbb vágya. Meggyőződésünk az, hogy Magyarország csak mint független önálló királyság töltheti be történelmi hivatását.

E két fő elv: a keresztyén nemzeti gondolat és függetlenség eszméje irányítja szerveződésünket s adja meg annak belső tartalmát és nevét.

A nemzeti munka legközelebbi, tehát nem a messze jövő kódébe vesző feladatait és céljait, mint meggyőződésünk szerinti programunk rövid kivonatát következőkben ismertetjük:

1. Független nemzeti királyság.
2. A haza ezeréves területi épségének visszaállítása.

3. A földbirtokreform igazságos, becsületes végrehajtása, hogy a magyar föld legyen a magyar nemzeté.

4. Általános védkötelezettségen felépülő önálló nemzeti hadsereg.

5. Törvényeken, intézményeken nyugvó s meg nem alkuvó keresztyén és nemzeti irányzat egy az országos, mint a helyi politikában és ezekből a romboló hatású elemek teljes kirekesztése.

6. Haladó szellemű alkotmányjogi reformok.

7. Általános tanügyi reform az elemi, közép és egyetemi oktatásban, ezekben a keresztyén nemzeti eszme fokozottabb ápolása és művelése. Mezőgazdasági, ipari szakiskolák felállítása, közigazdasági oktatás és nevelés szervezése.

8. Mezőgazdasági kamarák, termelő és fogyasztási szövetkezetek létesítése, házi és mezőgazdasági ipar fejlesztése.

9. Kereskedelem és ipar keresztyén alapokra fektetése.

10. Pénzügyi egyensúly helyreállítása, valutánk megjavítása, a termelésnek és mun-

kának minden vonalon való megindítása. Progresszív adórendszer.

11. Közszolgálati alkalmazottak anyagi helyzetének tisztességes és méltányos rendezése, közszolgálati pragmatika megalkotása.

12. A hazafias munkássággal való békés együttműködés és a munkásság jóléti szükségleteinek rendezése.

13. Munkakerülőkre a munkakényszer kimondása, a dologtalanul élők sulyosabb megadóztatása.

14. Háborus nyereségek fokozott mértékben való megadóztatása.

15. Debrecen sz. kir. város anyagi, közigazdasági és közigazgatási ügyeinek rendezése, városi takarékpénztár felállítása.

Aki ezek alapján csatlakozni kíván hozzánk, az lépjen be a Független Polgári Pártba!

Debrecen, 1921. február hó.

Bakóczy Gábor, dr Bessenyei Lajos, Csanák János, Fésüs Lajos, Horváth András, Kertész Imre, Kertész István, Kertész László, dr Medveczky Károly, Ménes Mihály, dr Mitrovič Gyula, Papler Pál, Piszky Árpád, dr Tervey Tamás, Turóczy István.

Rákosi Jenő és Debrecen

A debreceni botrányos esettel foglalkozik az egész fővárosi sajtó. A zsidó-liberális lapok persze azután a kotta után fujják a nótát, amit az új politikai „vezér” Baltazár hangszerelt s amelynek vezérlő motívuma a „kálvinista-üldözés.” A többi újságok eléggé jól tájékozva, csaknem mind megegyeznek abban, hogy Baltazár személyében és szereplésében látják a botrány főokozóját és egyértelműleg elítélik azt a törekvést, hogy még ebből a csuf esetből is tőkét akar kovácsolni politikai sötét céljainak megvalósítására.

A mindig tárgyilagosságra törekvő, választékos hangu Budapesti Hirlapban Rákosi Jenő, az esettel vezércikkben foglalkozik. Megállapítja, hogy az eset gyökere a lelki élet sorvadásában és rothadásában keresendő. A szomorú eset politikai kiaknázásában — ugymond — előljárt Baltazár püspök, aki hazafiatságot is lát benne, mert „azt a helyet szentségtelenítették meg, ahonnan a magyarság detronizálta a Habsburgokat.” Nyilvánvaló, hogy az a büntetés nem e miatt hazafiatlan, hanem sokkal nagyobb érdekeket sértő okokból, csakhogy ezekből nem lehet hangzatos frázisokat kovácsolni, politikai kamatot szedni és a civisek tokáját megcsiklandozni.

A sajtónak és a debreceni közélet karmestereinek nem az a feladata, hogy a debreceni civis vért felpiszkálják és a más-más hiúkat egymás ellen izgassák. Nem az a kutatni való, hogy milyen felekezetű a tettes, mert a felekezeteket minden gyanu fölé kell helyezni, hanem közelebből kell megvizsgálni a talajt, a közszellemet, a közérkölcset, melyből ilyen tettek kisarjadhatnak. Erre tüzzenek ki díjat, de mentül nagyobb, mentül hamarabb . . .

Mi a debreceni civisek józanságára appellálunk. Nekik ösztönyszerűen kell rájutniok arra, hogy miképpen jutott a mérget a debreceni közélet szervezetébe. Ezt a mérget a hízlegők, az intrikusok, a hasonlósók oduiban termelik. Rugjon már egyszer szét a debreceni civis, de patkós csizmával, azok között, a kik minduntalan Debrecen palástjába kapaszkodnak és Debrecen védő pajzsa mögé bujva, szövik a testvérharcot. Kavarják a rossz vért. Tiporjon el mindenkit, a ki hamis látszatokkal és ürüggyekkel örökös béktelenséget szit és megszarolja a debreceni önértetet. Győzzön már egyszer e hamis kártyásokon a magyar karakter a maga férfiaságával egyszerűségével, nyíltságával és önzetlenségével. Ne legyen a magyar összetartozás olyan laza, hogy a felekezeti különbség durva ékével csak amugy könnyűszerrel szét lehessen választani

HIREK

Meskó államtitkár nyilatkozata. Meskó Zoltán államtitkár szíves volt fogadni a „Hajduföld” tudósítóját s a következőképpen nyilatkozott a nyilvánosság számára: Nem mint politikus, sem pedig mint a pártom kiküldöttje jöttem Debrecenbe, hanem egyenesen a kormány megbízásából, hogy megvizsgáljam a Nagytemplom meggyalázásából kifolyólag megindított vizsgálatot. Tegnap este érkeztem Csádr miniszteri titkár és Czövek Sándor rendőrfőtanácsos, — ki nemcsak országos rendőri szaktekinél, hanem református ember, — társaságában. Alkalmam volt a nyomozatba betekintnem. A mai nap folyamán látogatást tettem Hubert Ottó főispánnal, Csóka Samu h. polgármester és Hegedűs Pál altábornagy, körletparancsnok és Ghicy kerületi rendőrfőkapitányúal, hol megszereztem magamnak a kellő információt.

Az információk és a jelentések alapján alkalmam volt meggyőződnöm arról, hogy a rendőrség pártatlanul a legprecízebben végzi a rábízott nagy feladatot, ugyanígy, hogy mikor a rendőrségről távoztam, teljesen fölöslegesnek tartottam azt, hogy a nyomozást más irányba tereljem, mint ahol az halad. Reményeim, hogy rövid időn belül meg lesz a nyomozás eredménye, melynek eredményéről épen ennek érdekében nem nyilatkozhatom.

Azokat a különösen a fővárosi lapokban olvasott felekezeti villongásokat itt nem tapasztaltam, hanem igenis meggyőződtem, hogy itt a lehető legnagyobb egyetértés uralkodik az emberek közt. Magam megdöbbenve értesültem, nem csak a kálmisztákat, de az egész magyarságot mélyre sőt aljas cselekedetről. A kormány tisztára a nyomozás megvizsgálását bízta rám, más célja nem volt utamnak s éppen ezért csakis hivatalos közegekkel tárgyaltam ittlettem alatt. Itt hangsúlyozom még egyszer, a legnagyobb egyetértés uralkodik a felekezetek közt.

De bitang kötni való s bitófán volna anna' a helye, aki ma ebben a lerongyolt országban a felekezetek közzé éket verne

Megjegyezte még Meskó államtitkár, hogy holnap reggel 11 órakor utazik vissza a fővárosba, hol a kormánynak azonnal jelentést tesz utjáról.

A világitási vállalat kölcsöne. A világitási vállalat üzembentartásához a város házipénztárából nagyobb összegű függőkölcsön felvételét akarja igénybe venni. E célból január 31-én a felügyelő bizottság a vállalat felügyelőbizottságával együttes ülést tartott, amelyen átvizsgálta a világitási vállalat h. igazgatója által beterjesztett javaslatot, mely szerint Julius végéig a vállalatnak beruházásokra, előre nem látható üzemi veszteségre, forgó tőkére szüksége van 10.213,648 koronára. Erre fedezet 516,000 korona, míg 9.696,974 korona fedezetlen.

A javaslat szerint az üzemi veszteséget az áramárak és órabérek felemelésével lehetne eltüntetni, amely február 1-től lépne életbe.

A felügyelő bizottság átrevidítva a javaslatot, több összeg kihagyása és levonása után megállapította, hogy a kiadásokra fedezetlen összeg csupán 4.882,872 korona, amely még fedezetre szorul. Megállapította a bizottság, hogy a legsürgősebb szükséglet nem több mint egy és fél millió korona. A házipénztár 2 millió koronát bocsájított már eddig a vállalat rendelkezésére, melyből az a legsürgősebb fizetni valókat elintézheti.

Presbiteri gyűlés. A debreceni ref. egyház presbitériuma az egyház tanácstermében ma délután 4 órakor gyűlést tart, melynek tárgyszorozatán szoropel egy zsinati világi tagságra történő szavazás, a lelkészválasztás ügye az egyház pénzeinek gyümölcsöző elhelyezése. Ez az ülés fog határozni azon urasztali és templomi edényeknek az elhelyezéséről is, melyek a Jánosi Zoltán lelkész-paróchiáján őriztetnek.

A Csokonai-színház művész-személyzete nagyszabású kabaré és tombolával egybekötött zártkörű táncestélyét február 8-án tartja az Arany-Bika termeiben. A meghívókat a rendezőség most küldi szét. Lapunk holnapi számában részletes ismertetést közlünk.

Befejeződött a pártok átcsoportosítása

Telekit négy pártfrakció támogatja

Budapest, febr. 1. (N. St. t. j.) A hetek óta tartó pártalakítási kísérletek most véget érnek. A keresztyénszocialisták ma este tartják döntő értekezletüket, amelyen a Bleyer-Szmrecsányi csoport tagjai bejelentik kilépésüket, míg a többiek egyelőre megmaradnak a kormányzópártban. A kormányzópárt egységének megerősítéséhez nagyban hozzájárult Teleki Pál miniszterelnök ismeretes nyilatkozata a királykérdésről, valamint, hogy a párt vezető tagjai felelősségük tudatában arra az álláspontra helyezkedtek, hogy a királykérdés ma nem aktuális.

A kormányzópártban most négy frakció egyesül Teleki Pál támogatására. Az Ernst-bernoták vezetése alatt álló ker. szocialisták, a volt diszidensek, a kisgazdapártnak azon

része, amely elsejtől fogva keresztyén nemzeti alapra helyezkedett (Schandl, Eörfy, Vasady-Balogh) s végül nagyatádi Szabó és hívei.

A keresztyén szocialisták ma esti értekezletén sem lesz végleg döntés, csupán a Bleyer-Szmrecsányi csoport fog kiválni és csatlakozni az Andrássy csoporthoz, amely körülbelül 22-25 főből fog állani. Az új párt neve vagy keresztyén magyarság pártja, vagy keresztyén gazdasági párt lesz.

Budapest febr. 1. (Nemz. St. tel. jel.) Teleki Pál gróf a nemzetgyűlési csütörtöki ülésén rendkívüli fontos kijelentéseket fog tenni, amely nemcsak a pártot érdeklik, de nagy kül- és belpolitikai jelentőséggel is fognak bírni.

Anglia sem türi a Habsburgokat

Bazel, február 1. (N. St. t. j.) A budapesti angol főmegbízott, Hohler kijelentette a magyar kormánynak, hogy Anglia Károly király visszatérését nem türi: A főmegbízott azt ajánlotta, hogy sem főhercegi, sem arisztokrata családából ne válasszanak királyt.

A német leszerelés

Berlin, febr. 1. (N. St. t. j.) A szövetségesek jan. 30-án adták át a német kormánynak azt a jegyzéket, amelyet a párisi konferenci eredményeképp hoztak s amely a leszereléssel és jóvátétellel foglalkozik. A jegyzéket Briand írta alá. A jegyzék végén meghívják a német kormányt a február végén Londonban tartandó konferenciára.

Román-orosz béketárgyalások?

Bukarest, febr. 1. (Nemzeti St. tel. jel.) Csicserin orosz népbiztos szikratáviratára a román külügyminiszter azt a választ adta, hogy Románia azonnal megkezdi a béketárgyalásokat, mihielyt Oroszország elismeri Beszarabiának Romániához történt csatolását.

A fehér est! Második előadására jegyeket a mai naptól már lehet kapni Antalfy, Csáthy könyvkereskedőknél és Hártd Gusztáv műfénypéziprodájában. A febr. 4-iki esti és 7-iki délutáni előadásra erkélyálló, diák hely és karzati jegyek a Csokonai színház pénztárána még kaphatók.

Tisztújítás a fővárosi kaszinókban. Budapestről jelentik, hogy tegnap volt a Nemzeti Kaszinó rendes közgyűlése, amelyen elnököknek Kürthy Lajost és Szopáry József grófot választották meg. Ugyancsak tegnap este volt az Országos Kaszinó közgyűlése is. Új elnök Töry Gusztáv bíró lett. A választmányban Apponyi Albert gróf is helyet foglal.

A Keresztyén Nemzeti Egyesülés Pártja folyó hó 5-én, szombaton délután 6 órakor a Népszövetségi Otthonban (Piac-u. 68. sz. I. em.) választmányi ülést tart. Tekintettel az ülés fontos tárgyszorozatára, a választmányi tagok feltétlen és pontos megjelenését kéri az elnökség.

Köszönetnyilvánítás! Cseley Gyula alezredes ur nevének elhunytá alkalmával kosszoru megváltás címén a város katonai nyilvántartó hivatalának személyzete 410 koronát gyűjtött. Ezen összeg az alezredes ur kívánságára karácsonyi segély címen a „Hadróá” Nemz. Szöv. közvetítésével a következőképpen került kiosztásra: Szóke Károly 100 százalékos vak hadirokkant részére 200 korona, Kerekgyártó András apátlan anyátlan hadiárva részére 100 korona. Tolente Boriska hadiárva (teljesen árva) részére 110 korona. A szövetség csoportvezetősége ez uton mond háts köszönetet a nemes emberi cselekedetért.

A városi zenede állami segélyt nem emelk. A vallás- és közoktatásügyi miniszter értesítette a polgármestert, hogy a városi zenede államségélyt nincs módjában felemelni. Egyidejűleg a rendes évi államségélyt, 5000 koronát kiutalta.

Orbók után Ruppert. A debreceni sajtó hosszú cikkben foglalkozik Baltazár, új pártvezér programjával és azzal a hatással, amit a zászlóbontás országsszerte keltett. Sándor Pál, Orbók Atilla, Zoványi Jenő, Ruppert Rezső egymásután jelentik ki és be csatlakozásukat. Mint a szíves olvasó már első pillanatra is láthatja, keresztyén világunk legkitűnőbb vezéralakjai sietnek a lobogó alá. Ajánljuk, hogy most már Drózdny Győzöt is kérdezze meg. Ha ő is csatlakozik, akkor már igazán a vak is láthatja, hogy mindenkinek ott a helye.

Magyar Köztisztviselők Fogyasztási Szövetkezetének közleményei: Arudánba, Várutca 1. sz. alá ujabban a következő árak érkeztek: cukor, só, mosószappan és denaturált szesz. Ezen árak hatósági jegyek nélkül kaphatók. Denaturált szesz vételhez sziveskedjenek üveget hozni.

A mai teadélután a Bikában. A Jótékony Nőegylet műsoros, táncosal egybekötött teadélutánja ma délután városunk előkelő társadalmának találkozó helye lesz. A sok felszolgáló urasszony és urleány már magában véve is egy nagy társaságot képez, akiket ismételtén kér a rendezőség, hogy fél négy órakor a Bika kávéházban pontosan megjelenni sziveskedjenek. Továbbá, akik szivesek ital- vagy ételneműeket a bufféhoz adományozni, kegyeskedjenek azt szintén fél négy órakor a Bika-kávéházba küldeni. Kezdeté délután 4 órakor és tart a tanemulatság záróráig.

Rendőri hírek. Sérülések. Molnár Anna 32 éves hajduböszörményi lakos padlásukról leesett és összetörte magát. — Varga Ferenc hajdusámsoni gazdálkodó kezét szecskavágóval elvágta, Mindkét sérültet beszállították a kórházba. — **Lopcsok:** Dr Fränkl Andornál betört Mészáros János villanyserelő, aki 10 ezer korona értékű holmiját lopta el. A rendőrség elfogta Mészáros és eljárást indított ellene. — **Góts Sándor és Simon György** bankbizományosok kirakatából ismeretlen tettesek 2-2 ezer korona értékű idegen valutát loptak. A rendőrség nyomozza a tolvajokat. — **Litva** Jánosné egy ismeretlen parasztasszony társával a Verner-féle áruházat meglopta. Tetten érték őket s a rendőrségnek átadták. Eljárás indult a tolvaj asszony ellen.

A legújabb divat, Die Dame és más szép új divatlap kapható Antalfy könyvkereskedőnél Szent Anna-u. 13.

Valutaárfolyamok

Budapest, február 1. (Nemz. St. tel. jel.) A budapesti tőzsdén ma a következő árfolyamokat jegyezték. Napoleón 16'49, dollár 512-526, márka 844-896, lira 19'00, rubel 260, lei 700-10, szokol 685-682, korona dinár 14'10-13'85, osztrák koroná 77-78, lengyel márka 70-72, svájci frank 78.

A zürichi devizapiacra a magyar koronát 1'15-el jegyezték.

Dollárt és más idegen pénzt, aranyat, ezüstöt legeslegdrágábban vesz **Simon György** DEBRECZEN, Kossuth-u. 11.

Színház

A fekete lovas. (Herczegh Ferencz színműve 3 felvonásban.) A Csokonai színház hétfőn este mutatta be Herczegh Ferencz markáns vonásokkal, drámai erővel megalkotott erősen nemzeti irányú darabját, mely a szomorú véget ért szabadságharc idejébe viszi vissza lelkünket. Megjelenik előttünk a bécsi császári udvar a maga teljes erkölcsi hitvány-ságában, úgy, amint a nemzet ellen dolgozott, áskálódott, uszított évszázadokon keresztül. — Balkáni szerb martalócok támadják hátha a titáni küzdelmet vívó maroknyi nemzetet s elakarják ragadni tőle dusan termő életstárát, a Bánatot. Már jönnek a rabló-hordák, már ölnék, posztítanak életet, értéket, már kaszárkapára kapnak a fekete-sárga gondolkodású bánati svábok, hogy a császári ezrednek, a város helyőrségének segítségére siessenek, mikor hirtelen titkos parancs érkezik Bécsből, s elfűtja a császári csapatokat a beavatkozástól. A sváb lakosság kétségbeesése és elkeseredése a tetőpontra hág, mikor Deus ex machinaként megjelenik a hős Damjanich tábornok megbízottja, Gály nemzetőr-százados és kis csapatával a várost szorongató balkániak ellen vonul. A bánati sváboknak a császárárt természet-szerűleg rajongó lelkében mély nyomokat hagy a császári sereg árulása és elszántan sietnek a Maidán-hegyre segíteni a nemzetöröket. De a tulayomó ellenséggel szemben így sem tudnak helytállni s már-már csüggedés szállja meg a hősök lelkét, mikor szabadesapatával megérkezik a magyar pusztá romantikus hőse: Rózsa Sándor és teljes diadalra viszi a három-színű lobogót. A diadal teljes. A győzők elfogják az ellenség parancsnokát is... Kiderül róla, hogy a császár katonája, vezérkari ezredes, aki bécsi parancs folytán vezette be Magyarországra eleven testébe a balkáni martalócot. A bánati svábok undorral fordulnak el Bécsből és a császártól és életükkel készek megvédeni a honvédség két ágyuját a gonosz és alávaló barát ellen, aki ügyes fortélyal akarja azokat magának megszerezni. A Bánát testvéri ölelésben forr egybe a magyarsággal... A lelki élet oly finom rajza, oly találó, megkapó lélektani tükörkép vonul végig a darabon, mely kiváló irodalmi alkotássá avatja, s méltóvá arra az elismerésre, amellyel a Magyar Tudományos Akadémia jutalmazta. Kifogást inkább a nehézkes kifejelet ellen emelhetünk. A szereplők egytől-egyig mesteri alakítást végeztek. László Gyula, Lukács Juliska, Csolnaky Gyula, Bánhid József, Szendrő Gyula és Szigeti Jenő ezuttal is tanúságot adtak kiváló képességeikről, de nem hagyhatjuk szó nélkül Székely Zizi, Turay Lenke és Mátray Jenő szintén elsőrendű alakításait sem. Kifogástalan volt a rendezés is.

A színházak és mozgósínházak közleménye:
Szerdán C) bérletben *A fekete lovas* kerül színre.

Csütörtökön A) bérletben *A fekete lovas* megy.

A Vígyszínház februári szünete. A debreczeni Vígyszínház bérli tisztviselői konzorcium a színház belső strukturájában elvégzendő alakítási munkálatok miatt február 6-ától kezdve a vígyszínházi kabaréelőadásokat beszüntette. A színház március közepe táján fog ismét megnyílni.

Puskin: Wanda Warenine című regényét ma utoljára mutatja be az Apolló 6 és 8 órákor.

Crooker: Diana című regényét ma utoljára mutatja be az Uránia 6 és 8 órákor.

Lydia Borelli és Amléto Novelli a két leghíresebb olasz színművész játszik holnap filmen az Apollóban. Színre kerül Madame Tallien című öt felvonásos dráma, öt fejezet a francia forradalom rémnapjaiból. Előadások 6 és 8-kor. Jegyelővétel.

Amerikai film az Urániában. Emberek vagyunk című amerikai drámát mutatja be holnap az Uránia. A főszerepet Fanny Ward játssza. Előadások 6 és 8-kor. Jegyelővétel.

Nyomatott a lapkiadó Magyar Nemzeti Könyv- és Lapkiadóvállalat nyomdájában Debreczen, Ferencz József-ut 59.

Madame Tallien. öt fejezet a francia forradalom rémnapjaiból csütörtökön az Apollóban. Jegyelővétel.

Nordisk műsor holnap csütörtökön az Arany Bika moziban. Vadrózsa romantikus filmjáték Carl Alstrup és Gunder Houberg főszereplésével.

SPORT

Birkózás. A kerületi szövetség e hó 6-án vasárnap rendezte a DPE tornacsarnokában a már hirdette volt tréning mérkőzést Utasítom a DEAC, DVSC, DMTK előadóit, hogy nevezéseiket hozzám 4-én este 8 óráig okvetlen jelentseék be. — *Paulovich*, kerületi előadó.

Apró hirdetések.

Élcserélőm
Péterfián levő 3 szoba, fürdőszoba utcai lakásmat olyannal, hol sertés, baromfi tartható. Lehet kertben is. Címkiadóban.

Pezsögő üveget
5 koronáért vesz a Török pezsögőgyár.

Kert
téli nyári lakással megfelelő telekkel Simonyi-ut közelében megvételre keresek. Cím kiadóban.

Bélyegzőgyár és vésőintézet
PAULÓ I.
Batthyányi-utca 22.
Telefon 1365.

Rizkancsok

felvételnek fix fizetéssel és jutalékkal lapunk kiadóhivatalában

Debreczeni Gazdák

Bankja Részvénytársaság, Kossuth-u. 17. Kölcsonóket folyósít házakra, föld-ekre és értékpapírokra. Betéteket elfogad a betétek után kamatot ad. Értékpapírokat és idegen pénzeket vásárol és elad. Elfogad értékeket megőrzés céljából és bérbe ad (safe deposit) páncélrekeszeket. Takarékpénztár és bankügyletek minden ágazatával foglalkozik. — Feleknek minden pénzügyi műveletnél rendelkezésre áll.

Eladó
a Sámsoni kőut mentén a Bójer-féle nagy rollós ház mellett egy 300 négyszögölös ház hely. Gazdák Bankja Kossuth-utca 17

Koros Sándor
Térli-szabó Házban Piac-u. 60.
Saját készített elegáns térfi gilyonok kaphatók.

Mindenes
nőt keresek, két tagu családhoz Vár-u. 8 szám, balra.

Forgács István
művész.
Bádogos-ú.

Aranyat
mindenféle ezüstöt brilliánsot, gyöngyöt vesz — Steiner Mihály Hatvan-u. 2 szám. I. emelet.

Kováry és Altmann
szűcsök, Piac 42. Pannónia épület. Bármilyen szakmába vágó munkákat pontosan és jutányosan készítenek.

NYAKKENDŐIT
Legszebben
CSAK
Péterfia utca 53.
szám alatt
ÁLAKITJÁK ÁT!
D.V. TÓTH KALMÁNNÉ ESTER

Ezen iroda kizárólag ingatlanok eladása, vétele és bérlete közvetítésével foglalkozik

Uj!
Ingatlanforgalmi iroda!!

Van szerencsém az ingatlant eladni, venni, vagy bérletet szándékozó mélyen tisztelt ügyfelek szíves tudomására hozni, hogy

INGATLAN-FORGALMI IRODÁMAT
Csapó-utca 8. szám alatt, a Degenfeld-tér átelében, Tegdes Károly ur házában, f. évi február hó 1-én megnyitottam.

Foglalkozom esaládi és bérházak, föld-birtokok, szőlők, konyhakerti veteményes területek, valamint füres telkek eladása, vétele vagy bérlete közvetítésével mérsékelt díjazásért.

Midőn új irodámra szíves figyelmét felhívom, előzékeny, pontos és lelkiismeretes kiszolgálásomról biztosítva szíves pártfogásáért esedezve vagyok

kiváló tisztelettel
PONGOR ISTVÁN
ingatlanforgalmi irodatulajdonos
Debreczen, Csapó-utca 8.

Faárverés.

Folyó hó 2-án (szerdán) délután 3 órákor a nagy-erdei városi kertészet mellett akác tönkfa és galyfa nyilvános árverésen eladatik.

Debreczen, 1921. febr. 1.
Erdőhivatal.

Petroleum kiosztás.

A kereskedők értesítetnek, hogy az Áruforgalmi r.-t. útján 150 mm. petroleum osztatik szét. Jelentkezni lehet az Áruforgalmi r.-t.-nál Piac-utca 42. (Pannónia szálloda.)

Közélelmezési ügyosztály.

Lapkiadó asszonyok

felvételnek lapunk kiadóhivatalában Piac-utca 59. szám alatt

Tuskófa

valamint Bükkfa boksa, szén vagon-tételekben kapható

Polyánszky Orosz
tüzifa és szénkereskedőnél
Szoboszlai-ut J.B. Telefon 181.

Mindennemű ajándékok

Parfümök kimérve és adjusztálva, Manikour, Parfüm és Pésükazetták, mindenféle piperecikkek, szappanok stb. Korzó „ÉVA” arcikenőcs és szappan legolcsóbban szereshetők be a

Telefon 14-80

Korzó Drogueriában Piac-utca 42.

Hatósági lisztből

kenyér sütése.

A közlelmezési miniszteriumhoz érkezett panaszok szerint egyes helyeken a hatósági lisztből készült kenyér pépes. Miután az ilyen esetekben megejtett lisztvizsgálat többnyire azzal az eredménnyel végződött, hogy a liszt jó minőségű és így a liszt minősége nem lehet ok a kenyér élvezhetetlenségének, közlelmezési miniszterium rendelete alapján közhírré teszem a következőket:

„Az ideai gabona, különösen a rozs, a legtöbb esetben nyirkos volt, mikor az már őrlésre került, ezért a lisztet feldolgozás előtt a tűzhely felett jól meg kell szárítani. Burgonyát rozsliszttel keverni nem szabad.

A tengeriliszttel dagasztás előtt mintegy 8—10 órával okvetlenül nagyon forró vízzel le kell önteni. A víz annyi legyen, hogy meglehetősen hig pép keletkezzen. — E pép edényben letakarva éjen át, illetőleg 8—10 órán át állva hagyandó, azután azt a buzaliszttól készült tésztahoz kell hozzáadni, azzal együtt átgyúrni és a szokott módon keleszteni és megsütni. Az élesztő mennyiségének valamivel nagyobb-nak kell lennie, mint a tiszta buzaliszttól készült kenyérnél.”

A tengeriliszttől ilyképen készült kenyér kifogástalan minőségű.

Közlelmezési ügyosztály.

Keleti J. BUDAPEST, IV. ker. Koronaherceg-u. 17. Alapítástól: 1876.

✚ Gyárt a legtökéletesebb kivitelben: mülábakat, ✚ mükezetek, sérvkötőket, haskötőket, gummigörsérharisnyákat stb. Dus választék az összes betegápolási cikkekben, valódi angol, francia és amerikai gummiárúknak, valamint orvosi műszerek- és kórházi berendezésekben. Eladás nagyban és kicsinyben eredeti napi árak mellett. Szétküldés naponta.

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete

árutüzletében
Debreczen, Hunyadi-utca 13. szám alatt
beszerezhető:

kő és darált só, petroleum, kocsikenőcs, gépolajak, rézgálic, raffia, lópatkók és szekerek, tetőfedőlemez, szecska és ré-pavagók, tengerimerzslók, ékek stb.